

Jokūbas Minkevičius

Lietuvos filosofas, politikos veikėjas, Kovo 11-osios Akto signataras. Gimė 1921-03-27 Ufoje (Baškirija). Mirė 1996-05-05 Vilniuje, palaidotas Antakalnio kapinėse.

Mokėsi Smilgių pradžios mokykloje, 1932–1940 m. – Šiaulių gimnazijoje. 1940–1941 m. buvo NKVD Šiaulių apskrities kontržvalgybos skyriaus viršininko pavaduotojas, 1941–1945 m. dalyvavo TSRS-Vokietijos kare (dirbo karinėje žvalgyboje). 1946–1954 m. Kaune dirbo partinį darbą, 1952–1953 m. – LKP Kauno miesto komiteto sekretorius. 1953 m. Maskvoje baigė aukštąją partinę mokyklą prie TSKP CK, 1954–1959 m. mokėsi Visuomeninių mokslų akademijoje prie TSKP CK. 1959–1963 m. – Kauno medicinos instituto Marksizmo-leninizmo katedros vedėjas. 1963–1971 m. – Vilniaus aukštosios partinės mokyklos Filosofijos katedros vedėjas. Nuo 1974 m. – profesorius. 1990–1996 m. – žurnalo „Filosofija. Sociologija“ vyr. redaktorius. Nuo 1990 m. – Lietuvos mokslų akademijos visuomenės mokslų akademikas sekretorius, LMA tikrasis narys.

Nuo 1946 m. – TSKP narys. 1988 m. – Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, Sąjūdžio Seimo tarybos narys. 1989 m. gruodžio 20 d. išrinktas savarankiškos Lietuvos komunistų partijos CK nariu. 1990 m. buvo vienas LKP atsiskyrimo nuo TSKP iniciatorių, Lietuvos demokratinės darbo partijos ir LDDP tarybos narys. 1990–1992 m. – Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Atkuriamojo Seimo deputatas. 1992 m. gegužės 12 d. LR AT nutarimu Nr. I-2567, atsižvelgus į AT laikinosios tyrimo komisijos TSRS KGB veiklai Lietuvoje ištirti išvadas ir remiantis LR įstatymo „Dėl deputatų, įtariamų sąmoningu bendradarbiavimu su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, mandatų patikrinimo“ 13 straipsniu bei LR įstatymo „Dėl LR AT

deputato statuso“ 3 straipsniu, buvo patenkintas Jokūbo Minkevičiaus pareiškimas dėl jo atsistatydinimo iš AT deputato pareigų.

Transnacionalinės radikalų partijos (Roma), Pilietinės ir parlamentarinės lygos už mirties bausmės panaikinimą visame pasaulyje iki 2000 m. garbės prezidiumo narys (Briuselis), Tarptautinės pagyvenusių žmonių federacijos Mokslinės tarybos narys (Paryžius), Lietuvos pagyvenusių žmonių asociacijos pirmininko pavaduotojas, Tarptautinės universalizmo draugijos valdybos (Varšuva), Lietuvos ir Lenkijos draugijos valdybos narys, kelių mokslo tarybų ir žurnalų redakcinių kolegijų, Lietuvos „Žinijos“ draugijos narys, kitų užsienio ir Lietuvos visuomeninių bei mokslo organizacijų aktyvus narys.

Tyrinėjo filosofijos istoriją ir šiuolaikinę filosofiją, filosofinės antropologijos, gamtos ir kultūros santykio, mokslo ir technologijų pažangos filosofines problemas. Remdamasis ateizmo ir komunistinės ideologijos principais kritikavo religiją, krikščionybės filosofiją, skatino gilintis į žmogaus esmės ir prasmės šiame pasaulyje klausimus. Taip gimė ne viena knyga ir daugybė straipsnių. Svarbiausi veikalai: „Šiuolaikinė katalikybė ir jos filosofija“ (rusų k., 1965), „Katalikybė ir nacija“ (rusų k., 1971), „Mokslo ir technikos revoliucija: procesas ir problemos“ (1979), „XX amžiaus filosofinė panorama“ (1981), „Žmogaus problema: būti ar nebūti?“ (1987). „Būti ar nebūti“ nėra tas klausimas, į kurį atsakymo ieškojo J. Minkevičius. Žinoma, kad BŪTI! Tačiau, kaip būti ir kuo būti? Šiuos klausimus jis keldavo įvairiose auditorijose. Gal kiek su ironija ar sarkazmu, bet niekada ciniškai. J. Minkevičius pripažino tik vieną valdžią – proto valdžią, kuri suteikia jėgų prieš brutalų cinizmą, suteikia jėgų būti žmogumi. J. Minkevičius buvo mėgstamas žmonių už savo atvirumą, paprastumą, šmaikštumą ir žmogišką tarpusavio supratimą. Toks buvo J. Minkevičiaus kelias ir į 1990 metų Kovo 11-ąją.

Apdovanojimai: akademiko S. Vavilovo medalis, Antrojo pasaulinio karo TSRS ordinas ir medaliai, LTSR nusipelnęs mokslo veikėjas (1981), Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinas (1996).

Parengė

LMA Organizacinio skyriaus vyriausioji specialistė
Valerija Paškauskienė

Naudoti šaltiniai:

LMA archyvas, asmens byla.

Visuotinė lietuvių enciklopedija.

Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo akto signatarai, 1990. Vilnius, 2000, p 145–146.